

Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ vastavuse hindamise vorm

Projekti nimi: **Programmeerimiskool kood/Võru rajamine**

Hindamise aruande koostamise kuupäev: 13.04.2023

Hindajad: Sirli Pehme, Liisa Õunmaa

Hindajate ametikoht: Sirli Pehme - Civitta Eesti AS jätkusuutlikkuse tiimi juht, Liisa Õunmaa – Civitta Eesti AS jätkusuutlikkuse konsultant

1. osa

Palun märkige, milliste järgmiste keskkonnanäesmärkide puhul on vajalik projekti põhjalik hindamine põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast	Jah	Ei	„Ei“ korral põhjendus
Kliimamuutuste leevendamine		X	<p>Kood/Võru kooli rajamise projekti käigus renoveeritakse osaliselt kooli tulevane õppehoone: 1938. aastal ehitatud pangahoone 2. ja 4. korrus, kokku 955,4 m².</p> <p>Renoveeritavates ruumides soojustatakse välisseinad ja katuslagi, ning vahetatakse välja katuseaknad, parendades seeläbi hoone soojapidavust ja energiatõhusust. Kooliruumides tagatakse sobilik läbi tõhusa nõudluspõhise soojustagastusega ventilatsiooni, kuhu on integreeritud ka jahutussüsteem. Hoone soojusallikaks on tõhus kaugküte, mis jaotatakse ruumidesse ruumipõhise reguleerimisega radiaator- ja põrandkütte abil. Uus valgustus on madala energiatarbimisega, mis moodustab LED-tüüpi valgustitega, kohaloleku-, liikumis- ja valgustustiheduse anduritega nutika süsteemi.</p> <p>Eelpool loetletud süsteemide haldamiseks ja energiatarbimise tõhususe tagamiseks paigaldatakse rekonstrueeritavatesse ruumidesse automaatikasüsteem mis juhtib tehnosüsteeme vastavalt programmidele ja vajadusele. Erinevate süsteemide energiatarbimist jälgitakse ja analüüsitakse juhtimissüsteemi abil.</p>

			<p>Projekti tegevusel on otsene panus Euroopa Liidu rohelisesse kokkuleppesse¹, mille üheks fookuseks on hoonete energiaefektiivsuse tõstmine. Antud eesmärgi saavutamisel on keskne roll hoonete renoveerimisel – suund mida toetab ka EL renoveerimislaine strateegia². Arvutuslik energiaeritarbimine rekonstrueeritavates ruumides väheneb soojuse puhul 105 kWh/m²a ning elektri puhul 5 kWh/m²a võrra.</p> <p>Kood/Võru hoone hakkab soojusenergiana kasutama kohalikku kaugkütet, mis on toodetud suures osas (> 90%) biomassist, millega kaasnev KHG heide on väga väike. Kasutatav elektrienergia hakkab pärinema võrgust.</p> <p>Päikesepaneelide paigalduse võimalus Tartu 25 hoovipoolsele katuse osale leiab uurimist järgmistes projekteerimisstaadiumites. Kohalik omavalitsus edendab taastuvelektri tootmist ka muul moel - näiteks uute hoonete rajamisel (päikesepaneelide paigaldamine haridusasutuste, ühiskondlike hoonete katustele).</p> <p>Planeeritava projekti tegevuse kohta viidi läbi kliimakindluse hindamine, mis sisaldas aastase tegevuse kasvuhoonegaaside heite arvutamist. Kooli ruumide prognoositav elektrienergia kulu on 38 694 kWh/a ja soojusenergia kulu: 83 024 kWh/a, millest tulenevalt on projekti absoluutne kasvuhoonegaaside heide 26,5 tonni CO₂ekv/aastas. Seeõttu jõuti hindamisel järeldusele, et planeeritava taristuobjekti tegevusega ei kaasne olulist kasvuhoonegaaside heidet.</p>
Kliimamuutustega kohanemine		X	<p>Planeeritava taristuobjekti tegevuse kohta viidi läbi kliimakindluse hindamine, mis sisaldas ka kliimamuutustega kohanemise mõju analüüsi. Seetõttu ei ole vajalik projekti kliimamuutustega kohanemise seisukohast täiendavalt hinnata.</p> <p>Kavandatava projekti mõju kliimamuutustega kohanemisele hinnati läbi kliimatundlikkuse ja ohule avatuse analüüsi. Kliimatundlikkuse seisukohalt on hoones varasemalt esinenud probleeme seoses sadevee lekkega keldrikorrusele. Vihmavee ärajuhtimiseks on hoonel drenaaž küll olemas, kuid paraku on see hetkel puudulik. Probleemi likvideerimiseks ja hoone vastupanuvõime suurendamiseks teostatakse antud projekti raames ka vajalikud täiendused olemasolevale drenaažile.</p>

¹ ["Euroopa roheline kokkulepe", Euroopa Komisjon, 11.12.2019](#)

² ["Euroopa renoveerimislaine – keskkonnahoidlikumad hooned, uued töökohad, parem elujärg", Euroopa Komisjon, 14.10.2020](#)

			<p>Hindamise käigus selgus, et nii kliimatundlikkus kui ohule avatus kõikide teemade lõikes on „väike“, mistõttu on taristu kliima suhtes haavatavus samuti „väike“.</p> <p>Projekti elluviimine ei põhjusta olulist mõju, mis vähendaks piirkonna vastupanuvõimet kliimamuutustele ning projekt ise on vastupidav kliimamuutustele.</p>
Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse		X	<p>Võttes arvesse tegevuse nii otsest kui ka esmast kaudset mõju on planeeritaval projektil sellele keskkonnaeesmärgiline ebaoluline prognoositav mõju.</p> <p>Veekasutus kood/Võru programmeerimiskoolis piirdub tarbevee kasutamisega kooli personali ja õpilaste poolt. Kogu vajalik vesi tarbitakse tsentraalsest veevõrgist ja suunatakse tsentraalsesse kanalisatsiooni. Rekonstrueeritavatesse ruumidesse paigaldatakse automaatikasüsteem mis juhib tehnosüsteeme, sh. veetarbimist vastavalt programmidele ja vajadusele. Projektiga on ette nähtud kasutada vett-säästvaid segisteid ning WC-potte.</p> <p>Projekti tegevused (ettevõtte tegevuse absoluutset mõju silmas pidades) ei kahjusta veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali ega mereala head keskkonnaseisundit.</p>
Ringmajandus, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt		X	<p>Võttes arvesse nii otsest kui ka esmast kaudset mõju on planeeritaval projektil sellele keskkonnaeesmärgile ebaoluline prognoositav mõju.</p> <p>Renoveerimise näol on tegemist objekti eluaaja pikendamisega, mis on kooskõlas ringmajanduse põhimõtetega. Ringmajandusega arvestatakse ka renoveerimistöödel nii materjalide kui komponentide/toodete valimisel, võimalusel eelistades näiteks looduslikke, taaskasutatud ja/või pika eluajaga alternatiive.</p> <p>Kood/Võru koolihoone ehitustööde käigus eraldatakse tekkinud ehitusjätmed vastavalt jäätmeliigile (puit, metall, kivi ja klaas), ning antakse üle vastavatele jäätmekäitlejatele edasiseks ümbertöötlemiseks. Programmeerimiskoolis aset leidva õppetöö jäätmetekke piirdub eelduste kohaselt olmejäätmetega (paber ja papp, pakendid, vähesel määral ka biolagunev jääde), mis kogutakse liigiti, et võimaldada materjalide edasist ümbertöötlemist vastavate jäätmekäitlejate poolt.</p>

Õhu-, vee- ja pinnasesaastuse vältimine ja tõrje		X	<p>Võttes arvesse tegevuse nii otsest kui ka esmast kaudset mõju on planeeritaval tegevusel sellele keskkonnaeesmärgiline ebaoluline prognoositav mõju.</p> <p>Renoveerimistööd teostatakse nõuetele vastavalt, minimaliseerides riski õhu-, vee- ja pinnasesaastuse tekkeks.</p> <p>Ka kood/Võru programmeerimiskoolis aset leidva koolitöö tagajärjel ei teki saasteaineid, mis võiks potentsiaalselt saastada õhku, vett ja/või pinnast. Puudub oht ka lõhnasaaste, müra ning vibratsiooni tekkeks. Õppetegevusega ei kaasne olulist transpordi intensiivsuse kasvu. Ruumipuuduse tõttu on kooli ümber planeeritud vaid invaparkimiskohad, isikliku auto parkimiseks on võimalused vaid koolihoonest eemal, mistõttu autoga kooli territooriumile enamasti ei liigelda. Võru linna kompaktsusest tulenevalt on alust eeldada, et õpilased hakkavad suuresti kasutama kergliiklusvahendeid – hoone ees, keskväljakul, on olemas ka rattaparkla. Lisaks on nii linnaliini kui ka kaugliinide bussipeatused koolist vaid jalutuskäigu kaugusel.</p>
Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine		X	<p>Oluline mõju puudub, kuna arvestades nii otsest kui ka esmast kaudset mõju, on projektil sellele keskkonnaeesmärgile ebaoluline prognoositav mõju.</p> <p>Kood/Võru koolihoone asukohaks saab Võru kesklinnas asuv olemasolev hoone, mis ei asu bioloogilise mitmekesisuse seisukohast tundlikus piirkonnas (sealhulgas Natura 2000 kaitsealal, UNESCO maailmapärandi objekt, võtmetähtsusega elurikkal alal või muul kaitsealal) või selle läheduses.</p>

Kui olete 1. osa küsimustele märkinud „jah“, palun andke põhjalik hinnang 2. osa küsimustele.

2. osa

Taotleja peab esitama põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise põhjaliku hinnangu nende keskkonnaeesmärkide kohta, mille puhul see on vajalik (1. osas on keskkonnaeesmärgi puhul vastuseks „Jah“). Palun vastake allpool esitatud küsimustele nende 1. osas kindlaks määratud keskkonnaeesmärkide kohta, mis nõuavad põhjalikku hindamist. Keskkonnaeesmärgid, mille puhul oli 1.osas vastuseks „Ei“, ei ole vajalik uut hindamist läbi viia. Selleks märkida lahtrisse „Ei“ tähistus X ja lisada põhjendusena, et „Põhjus on esitatud 1.osas“ või muu sarnane viide.

Küsimused	Ei	Jah	Sisuline põhjendus
<i>Kliimamuutuste leevendamine:</i> Kas projekt toob eeldatavalt kaasa märkimisväärse kasvuhoonegaaside heite?	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.
<i>Kliimamuutustega kohanemine:</i> Kas projekt eeldatavalt põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist projektile endale või inimestele, loodusele või varadele?	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.
<i>Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse:</i> Kas projekt eeldatavalt kahjustab a) veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali, või b) mereala head keskkonnaseisundit?	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.
<i>Üleminek ringmajandusele, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt:</i> Kas projekt eeldatavalt a) suurendab oluliselt jäätmete teket, põletamist või kõrvaldamist, välja arvatud ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete põletamine, või b) põhjustab olulist ebatõhusust mis tahes loodusvarade otseses või kaudses kasutamises nende olelusringi mis tahes etapis, mida ei ole piisavate meetmetega minimeeritud, või	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.

c) põhjustab ringmajanduse seisukohast olulist ja pikaajalist keskkonnakahju?			
<i>Saastuse vältimine ja tõrje:</i> Kas projekt eeldatavalt suurendab märkimisväärselt saasteainete heidet õhku, vette või pinnasesse?	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.
<i>Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine:</i> Kas projekt eeldatavalt a) kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust või b) kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust?	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.

Hindamise järelendus ja kinnitus, kas taotletav tegevus vastab „ei kahjusta oluliselt“ nõuetele:

Taotletav tegevus vastab „ei kahjusta oluliselt“ nõuetele.

Hindamise aruande koostajate allkiri: *Allkirjastatud digitaalselt*